

DOKUMENT WYJAŚNIAJĄCY

do Zmian nr 1/2024 Warunków Dotyczących Bilansowania. Na podstawie: Rozporządzenia Komisji (UE) 2017/2195 z dnia 23 listopada 2017 r. ustanawiającego wytyczne dotyczące bilansowania, opracowanych dnia 14 września 2023 r.

Data przygotowania: 14 marca 2024 r.

Niniejszy dokument wyjaśniający składa się z opisu przedmiotu, przyczyny i planowanego terminu wejścia w życie zmian Warunków Dotyczących Bilansowania. Na podstawie: Rozporządzenia Komisji (UE) 2017/2195 z dnia 23 listopada 2017 r. ustanawiającego wytyczne dotyczące bilansowania, opracowanych dnia 14 września 2023 r. (dalej: „WDB”), zatwierdzonych przez Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki (dalej: „Prezes URE”) decyzjami o znaku DRR.WRE.744.17.2023.ŁW z dnia 27 września 2023 r. oraz z dnia 26 stycznia 2024 r. – określonych w Zmianach nr 1/2024 Warunków Dotyczących Bilansowania (dalej: „Zmiany nr 1/2024 WDB”).

Dokument wyjaśniający nie stanowi integralnej części Zmian nr 1/2024 WDB i nie może być podstawą praw ani obowiązków Polskich Sieci Elektroenergetycznych S.A. jako operatora systemu przesyłowego elektroenergetycznego (dalej: „OSP”), ani użytkowników systemu, a także nie jest przedmiotem zatwierdzania przez Prezesa URE w ramach postępowania administracyjnego dotyczącego Zmian nr 1/2024 WDB.

PRZEDMIOT ZMIAN

Modyfikacje zawarte w Zmianach nr 1/2024 WDB obejmują:

- Wprowadzenie handlu aukcyjnego jako elementu jednolitego łączenia rynków dnia bieżącego;
- Wprowadzenie alokacji zdolności przesyłowych wymiany międzysystemowej na połączeniu Rzeszów-Chmielnicka;
- Korekty lub doprecyzowania postanowień WDB.

Wprowadzenie handlu aukcyjnego jako elementu jednolitego łączenia rynków dnia bieżącego

Zmiany w zakresie wymiany międzysystemowej w ramach jednolitego łączenia rynków dotyczą wdrożenia aukcji na rynku dnia bieżącego i obejmują:

- Wprowadzenie dokumentów, skrótów i oznaczeń oraz definicji pojęć powiązanych z procesami handlu aukcyjnego w ramach jednolitego łączenia rynków dnia bieżącego;
- Wprowadzenie szczególnych działań NEMO/CCP NEMO oraz OSP w związku z nowymi procesami handlu aukcyjnego w ramach jednolitego łączenia rynków dnia bieżącego;
- Ujednolicenie brzmienia analogicznych zapisów o szczególnych działaniach w ramach realizacji wymiany międzysystemowej występujących dla jednolitego łączenia rynków dnia następnego oraz dnia bieżącego;
- Uzupełnienie postanowień dotyczących zgłaszania i weryfikacji danych w ramach wymiany międzysystemowej o elementy związane z handlem aukcyjnym w ramach jednolitego łączenia rynków dnia bieżącego;
- Uszczegółowienie postanowień z podziałem na elementy specyficzne dla jednolitego łączenia rynków dnia bieżącego handlu ciągłego oraz jednolitego łączenia rynków dnia bieżącego handlu aukcyjnego przy zachowaniu części wspólnych dla obu form handlu.

Wprowadzenie alokacji zdolności przesyłowych wymiany międzysystemowej na połączeniu Rzeszów-Chmielnicka

Zmiany obejmują dodanie przekroju handlowego pomiędzy polskim obszarem rynkowym oraz obszarem rynkowym Ukrainy w zakresie połączenia Rzeszów-Chmielnicka, na którym są realizowane skoordynowane alokacje zdolności przesyłowych wymiany międzysystemowej (ZPW), poprzez rezerwację ZPW uzyskaną w przetargach dobowych w ramach fizycznych praw przesyłowych. Wraz z dodaniem ww. przekroju handlowego wprowadzone zostały również zasady zgłoszeń grafików wymiany międzysystemowej, ich weryfikacji i uzgodnień, które wynikają z alokacji ZPW w ramach przetargów dobowych, w celu realizacji USE w obrocie międzynarodowym (USE_{WM}).

Korekty lub doprecyzowania postanowień WDB

1. Wprowadzono, poprzez dodanie pkt 1.3(12), że od dnia wejścia w życie WDB stosuje się składniki cen CWD i CWO wykorzystywane w algorytmie wyznaczania tych cen dla poszczególnych JG oraz ceny za uruchomienie (CU) dla poszczególnych JG_{w1}, które obowiązywały w dobie poprzedzającej dzień wejścia w życie WDB, z wyłączeniem współczynnika przemiany energii chemicznej paliwa w energię elektryczną netto (WS), który dla poszczególnych JG stosuje się w wartościach określonych w umowach przesyłania. Aktualizacja składników stosowanych w kalkulacji cen CWD i CWO oraz wartości cen CU będzie odbywała się na zasadach określonych w WDB.

Ponadto wskazujemy, że nie będą rozpatrywane przez OSP zgłoszenia aktualizacji składników cen CWD i CWO oraz cen CU, które zostaną przekazane OSP przed terminem wejścia w życie WDB i jednocześnie termin rozpoczęcia ich obowiązywania będzie po terminie wejścia w życie WDB.

2. Wprowadzono, poprzez dodanie pkt 1.3(13), że w zakresie w jakim zasady wyznaczania wartości ceny odniesienia (C₀) odwołują się do okresu poprzedzającego wejście w życie WDB, do wyznaczenia C₀ zamiast cen energii niezbilansowania (CEN) stosuje się ceny rozliczeniowe sprzedaży energii z rynku bilansującego (CROs).

3. W definicjach pojęć: jednolite łączenie rynków dnia bieżącego, jednolite łączenie rynków dnia następnego, ograniczenia alokacji, wyraz „transgraniczne” został zmieniony na „międzyobszarowe”. Analogicznie w definicji pojęcia platforma SIDC wyraz „transgranicznego” został zmieniony na „międzyobszarowego”.
4. Postanowienia dotyczące braku obowiązku przechodzenia procesu kwalifikacji przez podmiot reprezentujący zasób w odniesieniu do danego zasobu zostały rozszerzone o przypadek, gdy dany zasób jest objęty zakresem §52 ust. 1a rozporządzenia Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 22 marca 2023 r. w sprawie szczegółowych warunków funkcjonowania systemu elektroenergetycznego (rozporządzenie systemowe). Zmiana została wprowadzona w pkt 3.7.1(10.1) WDB oraz w pkt 10(1) załącznika nr 2 do WDB.
5. W zasadach wyznaczania wymaganej wielkości mocy w górę (WRM^G) doprecyzowano zasady wyznaczania wielkości górnego limitu wymaganej wielkości rezerwy mocy w górę (WMB^{Max}) oraz współczynników i wielkości stałej stosowanych we wzorze na WRM^G . Zmiana została wprowadzona w pkt 7.7(2) i 7.7(3).
6. W zasadach wyznaczania mocy dostępnej dla OSP poprzez BPP w ramach rezerwy operacyjnej JG_{M1} dla danego okresu planowania czasu rzeczywistego (OPCR), w pkt 12.2(3.4.a), uwzględniono, że wpływ na wartość tej mocy ma nie tylko niezerowy nominowany zakres $mFRRd^D$ dla okresu rozliczania energii bilansującej (OREB) t obejmującego dany OPCR, lecz również niezerowy nominowany zakres $mFRRd^D$ dla OREB $t-2$, $t-1$ oraz $t+1$.
7. W zasadach wyznaczania ceny energii niezbilansowania (CEN) wprowadzone zostały dodatkowe warunki dla wyznaczenia tej ceny w zależności od wartości ceny SDAC (CSDAC). W przypadku gdy CSDAC jest równa 0 zł/MWh dla danego okresu rozliczania niezbilansowania (ORN), to w formule na wyznaczenie CEN zamiast CSDAC jest uwzględniana wartość -0,01 zł/MWh w przypadku przekontraktowania KSE ($SK > 0$) oraz wartość 0,01 zł/MWh w przypadku niedokontraktowania KSE ($SK < 0$). Zmiana została wprowadzona we wzorze (13.1) w pkt 13.3(1).
8. We wzorze nr (14.117) w pkt 14.6.1(3) na rezerwę operacyjną JG nieobjętą dostarczonymi mocami bilansującymi w górę, które nie zostały zastąpione, zwolnione albo wykonane, wprowadzono brakujące przeliczenie z energii na moc w odniesieniu do jednej wielkości występującej w tym wzorze.
9. W zasadach wyznaczania korekty uzupełniającej cen energii bilansującej JG wprowadzono, że w przypadku gdy nie jest możliwe wyznaczenie przedmiotowej korekty uzupełniającej cen ze względu na zerową wartość sumy wartości bezwzględnych energii bilansującej, to dodatnia wartość różnicy kosztów uruchomień JG zostanie uwzględniona w rozliczeniach JG w kolejnej lub późniejszej dobie. Zmiana została wprowadzona w pkt 14.7(9).
10. W zasadach określania wartości cen CWD i CWO, odpowiednio w pkt 14.9.1(4) i 14.9.1(5), skorygowano oznaczenia wielkości jednostkowego kosztu uprawnień do emisji CO₂ dla dostawy i odbioru energii bilansującej.
11. Skorygowano termin do kiedy publikowane są prognozowane ceny RC^{CO_2} , tj. wprowadzono, że RC^{CO_2} dla doby handlowej d są publikowane nie później niż w dobie d . Zmiana została wprowadzona w pkt 21(3.2).

PRZYCZYNA ZMIAN

Wprowadzenie handlu aukcyjnego jako elementu jednolitego łączenia rynków dnia bieżącego

Wprowadzenie w WDB handlu aukcyjnego jako elementu jednolitego łączenia rynków dnia bieżącego jest związane z udziałem Polski w projekcie europejskim mającym na celu uruchomienie aukcji rynku dnia bieżącego (projekt Intraday Auction – IDA). Jednolite łączenie rynków dnia bieżącego handlu aukcyjnego zostało zatwierdzone decyzją Agencji ds. Współpracy Organów Regulacji Energetyki (ACER) z dnia 24 stycznia 2019 r., numer 01/2019. Powołaną decyzją ACER zatwierdził metodę wyceny międzyobszarowych zdolności przesyłowych dnia bieżącego, opracowaną zgodnie z art. 55 rozporządzenia Komisji (UE) 2015/1222 z dnia 24 lipca 2015 r. ustanawiającego wytyczne dotyczące alokacji zdolności przesyłowych i zarządzania ograniczeniami przesyłowymi.

Wprowadzenie jednolitego łączenia rynków dnia bieżącego handlu aukcyjnego ma umożliwić wycenę międzyobszarowych zdolności przesyłowych rynków dnia bieżącego. Nowa forma handlu na rynku dnia bieżącego ma w założeniu doprowadzić do łatwiejszej identyfikacji sytuacji na rynku oraz szybszej i adekwatniejszej reakcji uczestników rynku na występującą sytuację rynkową.

Wprowadzenie alokacji zdolności przesyłowych wymiany międzysystemowej na połączeniu Rzeszów-Chmielnicka

Dodanie przekroju handlowego pomiędzy polskim obszarem rynkowym oraz obszarem rynkowym Ukrainy w zakresie połączenia Rzeszów-Chmielnicka wynika z zawartej Umowy Ramowej o Współpracy pomiędzy operatorami systemów przesyłowych, tj. po stronie ukraińskiej przez NPC „UKRENERGO” i po stronie polskiej przez Polskie Sieci Elektroenergetyczne S.A., w zakresie uwzględnienia synchronicznego połączenia elektroenergetycznego 400 kV Rzeszów-Chmielnicka łączącego KSE z systemem elektroenergetycznym Ukrainy oraz równoległej wymiany międzysystemowej poprzez skoordynowane alokacje zdolności przesyłowych pomiędzy polskim i ukraińskim obszarem rynkowym.

Przekrój handlowy pomiędzy polskim obszarem rynkowym oraz obszarem rynkowym Ukrainy w zakresie połączenia Rzeszów-Chmielnicka oraz skoordynowana alokacja ZPW, poprzez rezerwację ZPW uzyskaną w przetargach dobowych w ramach fizycznych praw przesyłowych, do obecnie obowiązujących Warunków Dotyczących Bilansowania zostały wprowadzone Zmianami nr 11/2023 Warunków Dotyczących Bilansowania, zatwierdzonymi decyzją Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki o znaku DRR.WRE.744.26.2023.ŁW z dnia 21 grudnia 2023 r. Wdrożenie Zmian nr 1/2024 WDB w zakresie alokacji zdolności przesyłowych wymiany międzysystemowej na połączeniu Rzeszów-Chmielnicka stanowi więc uwzględnienie w WDB zatwierdzonych wcześniej i obecnie obowiązujących zasad w przedmiotowym zakresie.

Korekty lub doprecyzowania postanowień WDB

1. Dodanie w Harmonogramie wdrożenia Warunków Dotyczących Bilansowania (pkt 1.3 WDB) punktu dotyczącego składników cen CWD i CWO oraz cen CU ma na celu doprecyzowanie jakie wartości tych składników i cen będą stosowane od dnia wejścia w życie WDB.

2. Dodanie w Harmonogramie wdrożenia Warunków Dotyczących Bilansowania (pkt 1.3 WDB) punktu dotyczącego ceny C_0 ma na celu doprecyzowanie zasad wyznaczania tej ceny w okresie przejściowym, tj. w okresie w którym zasady wyznaczenia tej ceny odwołują się do okresu poprzedzającego wejście w życie WDB.
3. Zmiany w definicjach pojęć: jednolite łączenie rynków dnia bieżącego, jednolite łączenie rynków dnia następnego, ograniczenia alokacji zostały wprowadzone w związku ze sprostowaniem do polskiej wersji językowej rozporządzenia Komisji (UE) 2015/1222 z dnia 24 lipca 2015 r. ustanawiającego wytyczne dotyczące alokacji zdolności przesyłowych i zarządzania ograniczeniami przesyłowymi (Dz. U. UE L 151 z dnia 8 czerwca 2016 r., strona 21). Zmiana w definicji platformy SIDC została wprowadzona w związku ze zmianami w definicjach ww. pojęć.
4. Rozszerzenie braku obowiązku przechodzenia procesu kwalifikacji przez podmiot reprezentujący zasób zostało wprowadzone w zakresie wynikającym z rozporządzenia Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 13 października 2023 r. zmieniającego rozporządzenie systemowe.
5. Zmiana w zasadach wyznaczania wymaganej wielkości mocy w górę (WRM^G) ma na celu zapewnienie gwarancji rozwiązywalności zagadnienia optymalizacyjnego opisanego w pkt 7.7(3.2), czyli zapewnić możliwość wyznaczenia współczynników niezbędnych do określenia WRM^G niezależnie od zmienności ryzyka niezbilansowania w kolejnych kwartałach.
6. Wprowadzona zmiana w zasadach wyznaczania mocy dostępnej dla OSP poprzez BPP w ramach rezerwy operacyjnej JG_{M1} ma na celu uwzględnienie braku możliwości świadczenia rezerwy operacyjnej w przypadku, gdy JG_{M1} świadczy moc bilansującą $mFRRd^D$ w kierunku poboru w danym OREB t jak również w OREB $t-2$, $t-1$ oraz $t+1$. Jest to związane z brakiem możliwości pracy JG_{M1} w kierunku generacji i w kierunku poboru w ramach jednego OREB.
7. Zmiana w zasadach wyznaczania wartości CEN ma na celu uniknięcie przypadku wyznaczenia wartości CEN równej 0 zł/MWh.
8. Korekta wzoru nr (14.117) jest związana z usunięciem oczywistej pomyłki polegającej na braku przeliczenia z energii na moc w odniesieniu do jednej wielkości występującej w tym wzorze.
9. Zmiana wprowadzona w zasadach wyznaczania korekty uzupełniającej cen energii bilansującej JG dotyczy szczególnego przypadku, tj. przerwania uruchomienia JG_{W1} przed synchronizacją JG_{W1} z KSE, co oznacza, że występuje część kosztu uruchomienia a jednocześnie nie występuje energia bilansująca, w której cenach ten częściowy koszt mógłby być przeniesiony.
10. Korekta oznaczenia wielkości jednostkowego kosztu uprawnień do emisji CO_2 dla dostawy i odbioru energii bilansującej wprowadzona w pkt 14.9.1(4) i 14.9.1(5) ma na celu zastosowanie oznaczeń spójnych z oznaczeniami wprowadzonymi w postanowieniach WDB określających zasady wyznaczania tych wielkości (pkt 14.9.4).
11. Zmiana terminu do kiedy publikowane są prognozowane ceny RC^{CO_2} wynika z procesu wyznaczania tych cen na potrzeby rozliczeń rynku bilansującego. RC^{CO_2} dla doby handlowej d jest wyznaczana w dobie d na potrzeby rozliczenia wstępnego doby handlowej $d-1$.

PLANOWANY TERMIN WEJŚCIA W ŻYCIE ZMIAN

Wprowadzenie handlu aukcyjnego jako elementu jednolitego łączenia rynków dnia bieżącego

Późniejsza z dat: data wejścia w życie WDB albo data wdrożenia IDA.

Data wejścia w życie WDB została określona – decyzją Prezesa URE o znaku DRR.WRE.744.17.2023.ŁW z dnia 27 września 2023 r. oraz dnia 26 stycznia 2024 r. – na 14 czerwca 2024 r.

Pierwsza obowiązująca doba handlowa w ramach wdrożenia IDA jest przewidziana na 14 czerwca 2024 r. OSP zastrzega sobie prawo do aktualizacji tego terminu, w tym wejścia w życie Zmian nr 1/2024 WDB w niniejszym zakresie, o czym poinformuje użytkowników systemu z należyтым wyprzedzeniem w stosownym komunikacie na stronie internetowej OSP. Decyzja o aktualizacji terminu może wystąpić w przypadku, gdy strony projektu IDA dokonają korekty terminu.

Wprowadzenie alokacji zdolności przesyłowych wymiany międzysystemowej na połączeniu Rzeszów-Chmielnicka

Data wejścia w życie WDB.

Korekty lub doprecyzowania postanowień WDB

Data wejścia w życie WDB.